

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет імені Петра Могили
Кафедра соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор ЧДУ ім.. Петра Могили

_____ О.М. Трунов
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціологія особистості»

Галузь знань: 0301 «Соціально-політичні науки»

Спеціальність: 6.030101 «Соціологія»

Факультет соціології

Миколаїв - 2013 рік

Робоча програма дисципліни «Соціологія особистості» для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія».

„8” жовтня, 2013 року. – 16 с.

Розробник: доктор пед. наук, професор Мейжис І. А.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) соціології Чорноморського державного університету ім.П.Могили.

Протокол від. “8” жовтня 2013 року № 14/74

Завідувач кафедри (циклової, предметної комісії) соціології

_____ (Мейжис І.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2013 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) _____

(шифр, назва)

Протокол від. “4” жовтня 2013 року № 2

“ _____ ” _____ 2013 року Голова _____ (Гавеля В.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів: 2,0	Галузь знань: 0301 – Соціально-політичні науки	Нормативна
Модулів – 2 Змістових модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 6.030101 – Соціологія	Рік підготовки: 2012-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – доповідь, реферат		Триместр
Загальна кількість годин – 108		4-й
		Лекції 28 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Практичні, семінарські 14 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 64 год.
		Консультації: 2 год.
		Вид контролю: іспит

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 65%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - розкриття головних проблем соціології особистості, що мають теоретичне та практичне значення, а саме: персоналізація та соціалізація особистості, роль особистості в соціальному розвитку суспільства, аналіз “соціального портрету” різних груп особистостей, вивчення діяльності свідомості та самосвідомості особистості, мислення, пізнання, мовлення, ціннісних орієнтацій, соціальних очікувань молоді в усіх сферах життєдіяльності; формування активної життєвої позиції, стилю життя та поведінки; вивчення життєвих планів особистості та визначення оптимальних умов їх реалізації; дослідження резервів соціальної активності та причин пасивності, включення особистості в соціальне управління та самоуправління на різних рівнях; визначення морально-психологічної готовності до праці та до безробіття тощо.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння теоретичних основ і принципів соціології особистості;
- усвідомлення концепцій та понятійного апарату соціології особистості;
- розуміння ролі соціалізації та персоналізації в життєвому світі особистості;
- знання норм спілкування в процесі соціалізації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні теоретичні засади соціології особистості;
- теорій розвитку і соціальних типологій особистості;
- аналіз особистості як суб'єкта соціальних дій і суб'єкта життєтворчості, а

також особистості в суспільстві, що трансформується.

вміти:

- аналізувати життєві кризи та вміти їх долати;
- опанувати навички аналізу та оцінки складних проблем становлення

власного «Я»;

- усвідомити свою роль як суб'єктів творчості власного життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни

Тема 1. Предмет соціології особистості. Вступ до проблематики курсу.

Соціологія особистості як галузь соціології. Предмет соціології особистості. Особистість. Онтологічний і гносеологічний аспекти вивчення особистості. Соціальне «Я» людини. Антропологія про соціальність людини. Теорія «природи соціального» Л. Почебут.

Тема 2. Розвиток особистості: від первісного до постіндустріального.

Сучасні еволюційні теорії походження людини. Еволюція людини як соціальної істоти. Культурні універсали людства: мова, інститут сім'ї та шлюбу, релігійні ритуали, право власності та норми життя. Розвиток особистості в доіндустріальних суспільствах. Особистість в індустріальних суспільствах. Чисельність особистостей в постіндустріальному та постмодерному суспільствах. Проблема ідентичності.

Тема 3. Культурно-антропологічні підходи до вивчення особистості.

Культура, суспільство та формування особистості. Теоретичні витoki культурно-антропологічного підходу: М. Вебер про східні та західні культури, К. Юнг про колективне несвідоме, Л. Виготський про культурний і природний розвиток людини. Дві цивілізації, дві культури. Цивілізації «хліборобів та скотарів» і «мисливців та збирачів». Уявлення про основні цінності і владу. Уявлення про особистість в західній і східній культурах. Модель особистості в західній і східній культурах. Соціальна робота у західній і східній культурах.

Тема 4. Типологія особистості в соціології.

Типологія як засіб впорядкування накопичених знань про особистість. Підстави для типології. Приклади типології особистості у вченнях минулого. Психологічна та соціально-психологічна типологія особистості. Антропологічна типологія особистості. Соціологічна типологія особистості. Карл Густав Юнг про колективне несвідоме. Теорія Еріха Фромма про авторитарну особистість. Макс Вебер про соціальну поведінку людини. Соціальний характер, концепції соціального характеру. Досвід розробки комплексної типології особистості.

Змістовий модуль 2.

Особистість у системі соціальних зв'язків

Тема 5. Соціалізація та життєвий цикл особистості

Поняття соціалізації. Соціалізація як процес. Значення соціалізації на різних етапах розвитку дитини. Основні теорії розвитку особистості: Зігмунда Фрейда, Дж.Г. Міда, Жана Піаже. Теорія соціальної ідентичності Г. Теджфела та Дж.

Тернера. Теорія життєвих криз Еріка Еріксона . Теорія прив'язаності Дж. Боулбі – М. Ейнсворт. Агенти соціалізації. Ресоціалізація

Тема 6. Особистість як суб'єкт соціальної дії.

Виникнення поняття «суб'єкт соціальної дії». Класифікація типів соціальної дії за М. Вебером. Структурний підхід в теорії соціальної дії Т. Парсонса. Роль культури в соціальних діях людей. Особистість та її соціальні дії в соціології Е. Гофмана. Драматургічна модель теорії Е. Гофмана. Агенти соціальної діяльності в соціології П. Бурд'є. Структуралістський конструктивізм Габітус як система диспозицій у практиці агента. Диспозиційна теорія соціальної дії В. Ядова.

Тема 7. Структура особистості. Соціальна роль, соціальний статус та соціальна поведінка особи.

Структурні елементи особистості. Вікові та гендерні характеристики особистості. Поняття соціального статусу та соціальної ролі. Статусно-ролева структура в теоріях Ч. Кулі, Дж. Міда та Р. Лінтона. Функціонально-рольові аспекти соціології Т. Парсонса та Р. Мертона. «Статусний набір» Р. Мертона. Ролева поведінка особистості в теорії інтеракціонізму. Соціальна поведінка: визначення, чинники і норми.

Тема 8. Соціальна взаємодія та повсякденне життя.

Дослідження повсякденного соціального життя: Г. Гарфінкель та І. Гофман.

Мікро- та макросоціологія. Невербальна комунікація. Обличчя, поза і мова в процесі взаємодії. Взаємодія як процес спілкування: соціальні правила, бесіди і розмова. Соціальний капітал як взаємодія: поняття, дослідження, ідеї розбудови. Дослідження соціального капіталу в Україні Інститутом соціології НАНУ.

Змістовий модуль 3.

Ментальні утворення особистості

Тема 8. Система цінностей особистості й суспільства.

Поняття цінностей в соціології. Цінності та їх місце в житті людей. Методи вивчення цінностей: шкала М. Рокіча і шкала Ш. Шварца. Цінності і соціальна еволюція суспільств. Цінності традиційного, індустріального та постіндустріального суспільства. Зміни в цінностях постіндустріального суспільства Фінляндії. Вивчення цінностей в Україні і Росії. Цінності моралі. Проблема релятивізму моральних цінностей в сучасному українському суспільстві.

Тема 9. Соціальні установки особистості.

Поняття атитюду в теорії В. Томаса і Ф.Знанецького. Про природу установок-атитюдів. Особливості формування установок. Як установки впливають на поведінку людей. Парадокс Ла П'єра. Атитюди як потреби. Атитюд як ціннісна диспозиція. Атитюд як намір і поведінка. Диспозиційна теорія особистості В.Ядова. Доступність і важливість установок. Зміна установок і переконуюча

комунікація. Когнітивні моделі поведінки. Мотиви обробки повідомлень. Переконаюча комунікація. Йельський метод зміни установок.

Тема 10. Соціальний капітал суспільства.

Соціальний капітал як людська взаємодія: поняття, дослідження, ідеї розбудови. Історія виникнення терміну. П. Бурдьє про соціальний капітал особистості. Дж. Коулмен про соціальний капітал обшин. Дослідження Р. Патнема у Пн. та Пд. Італії. Р. Патнем про занепад соціального капіталу США. Нові дослідження Флоріда про креативний капітал великих міст і втрату позицій соц. капіталу у США. Дослідження соціального капіталу Інститутом соціології НАНУ в Україні. Перспективи розвитку соціального капіталу в Україні.

Тема 11. Теоретичні витоки соціології особистості та методи соціологічного дослідження особистості.

Основні ідеї про природу людини у Макса Шелера: релігійно-християнська, ідея Homo sapiens, Homo faber, Людина-безвихідь, Зверхлюдина. Основні сучасні теорії особистості. Функціоналізм, теорія Р. Мертона і Т. Парсонса. Структуралізм де Сосюра, мова і значення, структуралізм і семіотика. Марксизм. Еволюційна теорія про соціальність людини. Методи соціологічних досліджень. Опитування, спостереження, аналіз документів, шкалювання, експеримент.

Приклади користування загальносоціологічними методами при дослідженні особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота
	108	28	14	64
Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни				
Тема 1. Предмет соціології особистості. Вступ до проблематики курсу	2	2		2
Тема 2. Розвиток особистості: від первісного до постіндустріального	4	2	2	4
Тема 3. Культурно-антропологічні підходи до вивчення особистості	4	2	2	4
Тема 4. Типологія особистостей в соціології	4	2	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	14	8	6	12
Змістовий модуль 2				
Тема 1. Соціалізація та життєвий цикл особистості	4	2	2	2
Тема 2. Особистість як суб'єкт соціальної дії.	2	2		2
Тема 3. Структура особистості. Соціальна роль, соціальний статус та соціальна поведінка особи.	6	4	2	2
Тема 4. Соціальна взаємодія та повсякденне життя	2	2		2
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	14	10	4	8

Змістовий модуль 3				
Тема 1. Система цінностей особистості та суспільства	4	4		2
Тема 2. Соціальні установки особистості	4	2	2	2
Тема 3. Соціальний капітал суспільства	2	2		4
Тема 4. Теоретичні витоки соціології особистості та методи її соціологічного дослідження особистості	6	4	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	16	12	4	10
Усього годин	42	28	14	30

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет соціології особистості. Розвиток особистості: від первісного до постіндустріального	2
2	Культурно-антропологічні підходи до вивчення особистості	2
3	Типологія особистості в соціології	2
4	Особистість як суб'єкт соціальної дії та соціальної взаємодії. Соціалізація та життєвий цикл особистості	2
5	Структура особистості. Соціальна роль, соціальний статус та соціальна поведінка особи.	2
6	Система цінностей та соціальні установки особистості. Соціальний капітал суспільства.	2
7	Теоретичні витоки соціології особистості та методи її соціологічного дослідження	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин
	Обов'язкові	

1	Підготовка до семінарів	30
2	Написання та захист доповіді	6
3	Написання реферату	10
	Вибіркові	
4	Робота з першоджерелами (захист на сем. занятті)	18
	Разом	64

9. Індивідуальні завдання

Тематика рефератів та доповідей

1. Особистість у сучасному світі: проблеми та перспективи
2. Особистість і сім'я.
3. Особистість і трудовий колектив.
4. Самореалізація особистості.
5. Особистість та стать.
6. Чоловік та жінка як особистості.
7. Ідентифікація особистості у групі.
8. Зв'язок між соціалізацією особистості та природою.
9. Праця як спосіб буття людини.
10. «Сродна праця» в житті особистості.
11. Базові потреби особистості.
12. Квaziпотреби. особистості.
13. Цінності особистості і суспільства.
14. Основні елементи діяльності особистості: дія – поведінка - вчинок.
15. Характеристика домінуючих відносин особистості.
16. Топологія соціального простору і характер відносин.
17. Особистість в системі економічних зв'язків.
18. Особистість в системі політичних зв'язків.
19. Особистість в системі освіти.
20. Особистість в системі релігійних зв'язків.
21. Конфлікти та їх подолання.
22. Застосування методики соціальних мереж при вивченні відносин особистості.
23. Застосування соціометричного методу при вивченні відносин особистості.
24. Визначення референтних груп.
25. Проблема відчуження особистості.
26. Самотність в житті особистості.
27. Самотність та усамітнення.
28. Сутність свідомості.
29. Образ “Я” людини.
30. Ідеальне і реальне “Я”.
31. Самоцінка особистості.
32. Соціальний рівень самосвідомості.

33. Роль самопізнання, самооцінки, практичного ставлення до себе у формуванні особистості.
34. Саморефлексія: самоспостереження, самоаналіз та самовідображення в структурі об'єктивації власного "Я".
35. Свідоме та підсвідоме в структурі внутрішнього "Я".
36. Вимір Я-концепції особистості.
37. Значення креативного мислення в світі особистості.
38. Інтуїція як вид творчого мислення.
39. Концепції спілкування і комунікації.
40. Культурні стандарти спілкування.
41. Соціальні ситуації спілкування. "Бар'єри" комунікації.
42. Соціологічні і психологічні методи дослідження спілкування.
43. Життєвий шлях особистості.
44. Форма життя і зміст життя.
45. Спосіб життя особистості.
46. Особливості активності особистості.
47. Життєві стратегії особистості.
48. Тип суспільства і соціальний тип характеру за Е. Фроммом.
49. Творчість в житті особистості.
50. Особистість майбутнього.

Вимоги до рефератів:

- Обсяг: від 15 до 20 аркушів комп'ютерного набору: 14 кегль, 1,5 інтервал.
- Структурування (план, вступ, основна частина - 2-3 розділи, висновки, список літератури);
- Використання не менше ніж 7 джерел інформації, обов'язково – статті, монографії або документи;
- Обробка матеріалів, власні висновки;
- Наявність посилань: на цитування, тези, таблиці, статистичні та соціологічні матеріали тощо.

Вимоги до доповідей:

- Обсяг: від 5 до 7 аркушів комп'ютерного набору: 14 кегль, 1,5 інтервал.
- Структурування (вступ, основна частина, висновки, список літератури);
- Використання не менше ніж 3 джерел інформації, обов'язково – статті, монографії або документи;
- Обробка матеріалів, власні висновки;
- Наявність посилань: на цитування, тези, таблиці, статистичні та соціологічні матеріали тощо.

Першоджерела для усного виступу на семінарському занятті:

1. Зміни соціальної поведінки людини нового часу на сторінках книги Макса Вебера «Протестантська етика и дух капіталізму».
2. Авторитарна особистість в роботі Еріха Фромма «Бегство от свободы».

3. Проблеми трансформації суспільств і особистості в дослідженнях Курта Левіна.

4. Соціальний капітал суспільства як взаємодія його членів за статтею Коулмен Дж. Капитал социальный и человеческий// Общественные науки и современность. - 2001. - №3. - с.122-139.

10. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, оглядова лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, наукова робота.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, системний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

11. Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування на семінарському занятті, співбесіда, захист доповідей (рефератів).

Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, індивідуальних письмових робіт, поточного тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	5	5	5	5	5	5		
Реферат			10					
Доповідь			5					
Першоджерело			10					

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни;
2. Робоча програма з дисципліни;
3. Конспект лекцій;
4. Плани семінарських занять;
5. Запитання до тестового контролю знань студентів;
6. Завдання для виконання модульної контрольної роботи;
7. Екзаменаційні білети з дисципліни.

14. Рекомендована література

1. **Алексис де Токвиль.** Демократія в Америці. – М.: Прогрес, 1996. с.66-77.
Книга Токвіля на сайті www.krotov.info/lib_sec/19_t/tok/vil_001.htm - 90k
2. **Асп Э.К.** Введение в социологию: Пер. с фин. М.Алто, П.Сари/ Под общ. ред. А.О.Бороноева.- СПб.: Алетейя, 1998.- 250 с.
3. **Берн Э.** Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений. – Л., 1992.
4. **Блумер Г.** Общество как символическая интеракция // Современная зарубежная социальная психология. Тексты. – М., 1984. С. 173-179.

5. **Бова А.** Соціальний капітал в Україні: досвід емпіричного// Економічний часопис – XXI. 2003, №5.
6. **Бурдые П.** Рынок символической продукции // Вопросы социологии. 1993. №№1-2. С. 49-62.
7. **Васильчук Ю.** Социальное развитие человека в XX веке. – Общественные науки и современность. – 2005. №1. – С.67-78.
8. **Вебер М.** Протестантська етика і дух капіталізму. – К., Основи, 1994.
9. **Вебер М.** Избранное. Образ общества/ Пер. с нем.- М.: Юрист, 1994.- 704 с.- (Лики культуры).. 1993, №№1- 2.
10. **Гідденс Е.** Соціологія. – М. Академ-Пресс, 2004. - с. 54 - 74.
11. **Гидденс Е.** Элементы теории структуризации // Современная социальная теория: Учебное пособие. Новосибирск: Узд-во Новосибир. ун-та, 1995. С. 40-80.
12. **Деконши Ж.П.** Верования, убеждения и идеологии. Системы представлений, обработка информации, когнитивные механизмы // Социальная психология / Под ред. С. Московичи. – СПб., 2007. – С. 342-371.
13. **Дюркгейм Э.** Социология. Ее предмет, метод, предназначение/ Пер. с фр., составление, послесловие и примечание А.Б.Гофмана.- М.: Канон, 1995.- 352 с. (История социологии в памятниках).
14. **Дюркгейм Э.** Социология и социальные науки.//Философская и социологическая мысль, 1992, №5, С. 113-126.
15. **Дюркгейм Э.** Ценностные и реальные суждения // социол. исслед., 1991, №2. С. 106-114.
16. **Зиммель Г.** Экскурс по проблеме: Как возможно общество // Вопросы социологии. М., 1993. №3. С.16-26.
17. **Кессиди Ф.** Глобализация и культурная идентичность // Вопросы философии.- 2003. - №1.
18. **Кисельов О.С., Кисла Г.О., Серета Г.В. та інші.** Національна та релігійна толерантність київських студентів. Матеріали соц. дослід. – К., Ансар Фаундейшн, 2006.

19. **Клакхон К.К.** Зеркало для человека. Введение в антропологию. СПб., 1998.
20. **Кистяковский Б.А.** Общество и индивид // Социологическое исследование, 1996. №2. С. 103-115.
21. **Кон И.С.** Социология личности. – М., 1967.
22. **Кон И.С.** В поисках себя: личность и ее самосознание. – М., 1984.
23. **Коулмен Дж.** Капитал социальный и человеческий.// Общественные науки и современность. 2001. №3. С.122-139.
24. **Левин К.** Разрешение социальных конфликтов/ Пер. с англ. СПб.: Речь, 2000. – с. 106-195. Книга є на кафедрі соціології.
25. **Мейжис І.А., Почебут Л.Г.** Социальная психология общественного развития. К., 2007. Т. 1., розділ 7. Т.2., розд.11.
26. **Мейжис І.** Соціальний капітал як предмет вивчення в соціальній психології// Соціальна психологія. 2006. №1. – с.27-42.
27. **Мертон Р.К.** Социальная структура и аномия // Социологическое исследование. 1992. №3. С. 104-114; №4. С. 91-96.
28. **Московичи С.** Машина, творящая богов. М., 1998.
29. **Парсонс Т.** Система современных обществ / Пер. с англ. Л.А. Седова, А.Д. Ковалёва. – М.: Аспект Пресс, 1998. – 270с.
30. **Патнем Р., Леонарді Р., Нанетті Р. Й.** Творення демократії: Традиції громадянської активності в сучасній Італії. - К., 2001;
31. **Патнем Р.** Гра в кеглі наодинці: занепад соціального капіталу Америки // Ї. 2001. №21.
32. **Патнем Р.** Процветающая комьюнити, социальный капитал и общественная жизнь// Мировая экономика и международные отношения. 1995. №4.
33. **Патнем Р.** Чтобы демократия сработала. – М., 1994.
34. **Сила Т.** Особливості суб'єктних характеристик учасників професійної інтеракції в соціальній роботі. – Соціальна психологія. 2005. №3 (11).–с.98-114.
35. **Смелзер Н.** Соціологія. – М., 1994. – С. 95-120; 124-129.

- 36. Соловьев Э.** Прошлое толкует нас. – М., 1991. - Феномен Локка. С. 146-166.
- 37. Циба В.** Анализ понятий теории личности: социальная установка, социальная установка, атиюд. // Социальная психология. 2006. №6. – с. 21-34.
- 38. Шангина Л.** Народ золотой середины? Эскиз социально-психологического автопортрета. // Зеркало недели. 2000, 4 марта, №9.
- 40. Шелер М.** Формы знания и общество: сущность и понятие социологии и культуры // Социологический журнал. 1996. №1-2. С. 122-160.
- 41. Шютц А.** Структура повседневного мышления // Социологическое исследование, 1988. №2. С. 129-137.
- 42.** Що таке соціальний капітал? Київська лекція Френсіса Фукуяма // День. – 2006. – 17 жовт. - № 177. – С. 4.
- 43. Ядов В.А.** Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание социальной реальности: Учебник для вузов./Соавт. В.В.Семенова.- М.: Добросвет, 2000.-596с.
- 44. Ядов В.А.** Размышления о предмете социология. // Социологические исследования, 1990, №2, С. 5-15.

15. Інформаційні ресурси

1. Монаков А.В. Психоаналитическое исследование Э. Фромма в работе "Бегство от свободы" <http://zacheta.net.ua/referat-27710.html>.
2. Фромм Э. Бегство от свободы. Человек для себя. – http://sophia.nau.edu.ua/library/text/from_sv.html.
3. Шангина Л. Два поколения под ковром // Зеркало недели, 2003, №17 (442), 8-16 мая.; или <http://www.zerkalo-nedeli.com/ie/print/38478>.
4. Эрих Фромм и гуманистическая психология. О свободе // <http://www.fromm.psy4.ru/freedom.htm>
5. Ядов В. А. Россия как трансформирующееся общество: резюме многолетней дискуссии социологов // http://sociology.extrim.ru/yadov_transf.htm